

NORGES HØYESTERETT

Den 21. desember 2010 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Skoghøy og Tønder i

HR-2010-02186-U, (sak nr. 2010/2040), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Bjørn Haugen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse om fortsatt varetektsfengsling.
- (2) A, født 6. oktober 1991, er siktet for overtredelse av blant annet straffeloven §§ 223 første ledd og 229 tredje straffalternativ, jf. § 232, jf. § 9. Det er flere siktede i samme sak.
- (3) A ble varetektsfengslet ved Sarpsborg tingretts kjennelse 21. mai 2010, etter å ha blitt pågrepet og fengslet i Sverige. Fengslingen har etter dette blitt forlenget. Hovedforhandling var opprinnelig berammet 2. til 14. desember 2010, men er utsatt på grunn av forhold som ikke skyldes siktede.
- (4) Påtalemyndigheten begjærte 29. november 2010 fengslingsfristen forlenget med åtte uker. Sarpsborg tingrett avsa 2. desember 2010 kjennelse med slik slutning:

”A, født 06.10.1991, løslates mot at det tas beslag i hans pass og at han undergis meldeplikt inntil fem ganger hver uke etter nærmere bestemmelse av påtalemyndigheten.”
- (5) Påtalemyndigheten anket kjennelsen og fikk medhold i sin begjæring om oppsettende virkning. Borgarting lagmannsrett avsa 13. desember 2010 kjennelse med slik slutning:

”A, født 6. oktober 1991, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke utover 30. desember 2010.”
- (6) Den fortsatte varetektsfengslingen er begrunnet i unndragelsesfare, jf. straffeprosessloven

§ 171 første ledd nr. 1.

- (7) A har anket lagmannsrettens kjennelse, og har i hovedsak anført:
- (8) Lagmannsretten har under vurderingen av unndragelsesfare i hovedsak vist til tidligere kjennelser. Disse kjennelsene er mangelfullt begrunnet. Gjengivelsen av faktum er selektiv, og viser ellers at lagmannsretten ikke har prøvd de siktedes anker individuelt.
- (9) Lagmannsretten gir også uttrykk for uriktig lovtolkning. Det kreves objektive konkrete opplysninger som gjør det sannsynlig at siktede kommer til å reise til utlandet, og at han ikke frivillig vil møte til hovedforhandlingen. Unndragelsesfare kan ikke begrunnes med en helt generell henvisning til at siktede har tilknytning til andre land.
- (10) Når det gjelder vurderingen av forholdsmessigheten, har lagmannsretten lagt til grunn at hovedforhandling kan starte i månedsskiftet mars/april 2011. Det fremkommer ikke hva lagmannsretten bygger dette på. På grunn av de mange aktørene er det lite sannsynlig at saken kan berammes til dette tidspunktet. Også lagmannsrettens forståelse av EMK artikkel 5 nr. 3 er på denne bakgrunn uriktig.
- (11) Lagmannsrettens manglende vurdering av hvilke straffebestemmelser siktede kan bli domfelt etter, skaper også tvil om lagmannsretten har foretatt en tilstrekkelig vurdering av faren for oversoning.
- (12) *Påtalemyndigheten* har anført at lagmannsretten har anvendt riktig rettslig norm både når det gjelder spørsmålet om unndragelsesfare og om forholdsmessighet, og at det heller ikke foreligger saksbehandlingsfeil.
- (13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (14) Anken er en videre anke hvor utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3. For så vidt gjelder forholdet til EMK, kan utvalget også prøve lagmannsrettens konkrete subsumsjon, men ikke bevisbedømmelsen, jf. Rt. 2007 side 404 avsnitt 40 og 88.
- (15) Om unndragelsesfaren uttaler lagmannsretten:

”Lagmannsretten er videre enig med tingretten i at det spesielle fengslingsvilkåret i straffeprosessloven § 171 første ledd nr 1 er oppfylt. De samme objektive holdepunkter for at A vil unndra seg straff som er fremhevet tidligere, blant annet i lagmannsrettens kjennelser av 17. september og 11. oktober 2010, foreligger også i dag. Verken tiden som har gått isolert sett eller holdt opp mot en påregnelig fengselsstraff dersom A blir dømt, minsker fluktfaren nevneverdig.”

- (16) I kjennelsen av 17. september 2010, som det vises til, uttaler lagmannsretten:

”For at fengsling skal være aktuelt etter nr. 1, unndragelsesfare, må det foreligge en sannsynlighet for dette, men det kreves ikke sannsynlighetsovervekt. Unndragelsesfare som skal begrunne varetektsfengsling må bygge på konkrete holdepunkter. Siktede er svensk statsborger og er bosatt i Sverige og har ingen tilknytning til Norge. Det er opplyst at hans faste holdepunkt i livet er moren som han bor sammen med. Siktede ble pågrepet i Sverige. Flukten som enkelte av de medsiktede gjennomførte til Hellas viser at det i saken er evne og villighet til å reise langt ut av landet. Det forhold at Norge har utleveringsavtale med Sverige medfører i seg selv ikke at unndragelsesfare ikke foreligger. Også kortvarig unndragelse er relevant. Siktede risikerer en streng straff. Dette er ikke i seg selv tilstrekkelig til at vilkåret er oppfylt, men er et moment i helhetsvurderingen.

Lagmannsretten er etter en samlet vurdering kommet til at vilkåret er oppfylt.”

- (17) I kjennelsen av 11. oktober 2010, som det også er vist til, uttaler lagmannsretten blant annet:
- ”... Forsvarer uttaler i støtteskrivet at A sikkert vil reise tilbake til sitt hjem i Sverige hvis han løslates. Det forhold at A, da han ble pågrepet av svensk politi, samtykket i utlevering til Norge, medfører etter lagmannsrettens syn ikke at det er usannsynlig at han nå – i lys av det alvorlige forhold han er siktet for og risikoen for å bli idømt streng straff – vil unndra seg forfølgningen.”**
- (18) Etter straffeprosessloven § 184 andre ledd jf. § 171 første ledd nr. 1 kan varetektsfengsling skje når ”det er grunn til å frykte for at han vil unndra seg forfølgningen eller fullbyrdingen av straff eller andre forholdsregler”. Lagmannsretten har tatt et riktig rettslig utgangspunkt når det understrekes at det ikke kreves sannsynlighetsovervekt for at disse vilkårene er oppfylt. Vilåret for at straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 skal komme til anvendelse er at det foreligger konkrete, objektive holdepunkt for unndragelse i den enkelte sak, jf. blant annet Rt. 2004 side 1826 avsnitt 17. Også dette har lagmannsretten riktig lagt til grunn. Lagmannsretten har også riktig lagt til grunn at den nordiske utleveringsordningen ikke i seg selv er til hinder for at vilkårene i § 171 nr. 1 er oppfylt, jf. Rt. 1999 side 698, idet kravet til unndragelsesfare vil være oppfylt dersom siktede ikke frivillig vil møte til hovedforhandlingen. Dette skyldes at også kortvarig unndragelse omfattes.
- (19) Det er også riktig å legge vekt på den straffen som siktede risikerer om han blir dømt. Utvalget kan i denne sammenheng ikke se at det var en feil at lagmannsretten ikke gikk nærmere inn på endringen av siktelsen.
- (20) Spørsmålet blir etter dette om kjennelsen må oppheves fordi faren for at siktede vil unndra seg forfølgningen, ikke er undergitt en tilstrekkelig individuell vurdering. Det vises til at i kjennelsen av 17. september 2010, som lagmannsretten har vist til, uttales det at ”[f]lukten som enkelte av de medsiktede gjennomførte til Hellas viser at det i saken er evne og villighet til å reise langt ut av landet”. Like forut for dette sitatet har lagmannsretten vist til siktedes sterke tilknytning til hans mor, som bor i Stockholm. Når lagmannsretten likevel kom til at det forelå slik unndragelsesfare som § 171 første ledd nr. 1 krever, må kjennelsen forstås slik at det er foretatt en slik individuell vurdering som loven krever.
- (21) Ankeutvalget kan heller ikke se at kjennelsen må oppheves fordi det foreligger feil ved forholdsmessighetsvurderingen etter straffeprosessloven § 170 a. Når tidspunktet for hovedforhandlingen ikke er klarlagt, skal retten, slik lagmannsretten har gjort i denne saken, ta utgangspunkt i hva den anser som sannsynlig tidspunkt for hovedforhandlingen, jf. blant annet Rt. 2010 side 717.
- (22) Anken blir etter dette forkastet.
- (23) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken forkastes.

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Bård Tønder
(sign.)

Riktig utskrift: